

2005 m. metinė ataskaita

Apžvalga – Naujos darbo programos įgyvendinimas

- 1. Pokyčių stebėseną ir suvokimas**
- 2. Priemonių veiksmingumo tyrimas**
- 3. Dalijimasis idėjomis ir patirtimi**
- 4. Mūsų indėlio vertinimas**
- 5. Pagrindiniai renginiai 2005 m.**

Apžvalga – Naujos darbo programos įgyvendinimas

2005 m. Fondas pradėjo įgyvendinti naują ketverių metų (2005-2008 m.) trukmės darbo programą. Savo naujos programos „Kintanti Europa – geresnis darbas, geresnis gyvenimas“ Fondas ėmėsi energingai ir turėdamas tikslą – kurti tyrimų projektus, kurie apimtų keturias prioritetines sritis, t.y. daugiau ir geresnių darbo vietų kūrimas, darbo ir gyvenimo pusiausvyros išlaikymas, dalyvavimo ir partnerystės rėmimas, socialinės sanglaudos plėtra. Verta paminėti ir svarbiausią metų pabaigos įvykį – Fondo naujojo direktoriaus Jormos Karppinen, kuris šias pareigas pradėjo eiti gruodžio mėnesį, paskyrimą.

Siekdamas prisidėti prie Europos lygmeniu vykstančios diskusijos, Fondas parengė rašytinę medžiagą Europos Komisijos Žaliajai knygai apie demografinius pokyčius. Be to, 2005 m. parengus bendradarbiavimo strategiją, Regionų komitetas pasinaudojo Fondo patirtimi formuodamas savo nuomonę apie pramonės pertvarką ir demografinius pokyčius. Fondas, tęsdamas 2004 m. pradėtą praktiką, suorganizavo seminarą, į kurį pasikeisti nuomonėmis pakvietė ES valstybių narių nuolatinių atstovybių atašė dėl socialinių klausimų ir stojančiųjų šalių bei šalių kandidačių atstovus. Visus metus vyko bendradarbiavimas su Europos Parlamentu – buvo organizuota daugybė renginių ir paruošta pranešimų įvairiais klausimais, pradedant pokyčių pertvarka ir jų valdymu ir baigiant darbo sąlygomis bei darbo kokybe.

2005 m. Fondas toliau stengėsi užmegzti ryšius su Fondo veikloje dalyvaujančiomis interesų grupėmis. Fondo atstovai apsilankė šešiose valstybėse – Austrijoje, Vengrijoje, Airijoje, Slovėnijoje, Ispanijoje ir Švedijoje – kur pristatė Europos gyvenimo kokybės programą ir dalyvavo dvišalėse diskusijose su vyriausybės nariais ir socialinių partnerių atstovais. 2006 m. bus toliau lankomasi įvairiose šalyse, nes tai puiki galimybė tiesiogiai susitikti su asmenimis, kurie domisi Fondo darbu, ir pristatyti Fondo atliekamus tyrimus. Europos apklausos apie gyvenimo kokybę rezultatus išsamiai pristatė nacionalinė ir Europos žiniasklaida. Manoma, kad ši informacija per laikraščius, radiją ir televiziją pasiekė apie šešis milijonus žmonių.

2005 m. įmonių apklausos projektas dėl darbo laiko ir darbo bei gyvenimo pusiausvyros žymiai pasistūmėjo į priekį: pradėta rinkti duomenis šešiose naujosiose valstybėse narėse ir rengti projekto ataskaitos ir analizės etapą. Prieš pat metų pabaigą, žurnalistams buvo pristatyta pirmųjų projekto rezultatų apžvalga, kuri buvo paskelbta ir internete.

Atsižvelgdamas į šalių ir kalbų, kuriomis vyko apklausa, skaičių, Fondas nusprendė pasamdyti kokybės kontrolės išorės ekspertą, kuris stebėtų ir teiktų rekomendacijas projekto vykdymo metu. Šis sprendimas leido užtikrinti, kad apklausa bus atlikta laikantis geriausios tarptautinių socialinių apklausų praktikos.

2005 m. Fondas stengėsi supaprastinti leidybos procesą, taip siekdamas laiku ir išsamiai skelbti tyrimų rezultatus, kurie reikalingi viešoms diskusijoms ir Europos Sąjungos bei nacionalinio lygmens politikos formuotojams. 2005 m. buvo išleisti keli labai svarbūs leidiniai, kaip pavyzdžiui, Europos darbo santykių žodynas (*European industrial relations dictionary*), kuriame pateikta 300 užimtumo ir darbo santykių srities terminų su nuorodomis, ir *EurLIFE* duomenų bazė, kurioje lengvai galima rasti gyvenimo sąlygų Europoje rodiklius. Pagal leidinių programą Fondas išleido 178 leidinius, t. y. 10% daugiau nei 2004 m. Atsižvelgęs į rekomendacijas, gautas atlikus vartotojų apklausą, 2005 m. Fondas pertvarkė savo pagrindinę tinklavietę *Eurofound*, patobulindamas paieškos funkciją ir naršymo galimybes. Fondo tinklavietė – tai pagrindinė informacijos apie tyrimus ir jų rezultatus skleidimo priemonė. Ją patobulinus, pastebimai padidėjo lankytojų skaičius.

Spalio mėnesį Fondas išleido pirmąjį naujo žurnalo *Foundation Focus* numerį pramonės pertvarkos tema. Planuojama kiekviename numeryje nagrinėti tam tikrą Europos Sąjungai svarbią socialinę ir ekonominę temą ir skelbti straipsnius įvairiais tos temos aspektais. Pagrindinis tikslas – prisidėti prie Europos ir nacionaliniu lygiu vykstančių diskusijų svarbiais klausimais, kurie formuoja Europos gyvenimo ir darbo sąlygas.

2005 m. Fondo administracinė valdyba įgyvendino tam tikrus pokyčius, kurie numatyti Tarybos reglamente, iš dalies keičiančiame ir atnaujinančiame pradinį Fondo steigimo reglamentą (EEB) Nr. 1365/75. Priimtos naujos valdymo taisyklės, susijusios daugiausia su Fondo sprendimus priimančios valdžios institucijos padidėjimu po Europos Sąjungos plėtros. Buvusioji administracinė valdyba dabar yra vadinama valdyba, nors jos trišalė struktūra išliko. Dabar valdyba rinksis tik kartą per metus, išskyrus metinius grupių posėdžius. Be to, daugiau sprendžiamųjų galių suteikta biurui. Vienu iš rodiklių, rodančių veiksmingą Fondo reikalų tvarkymą 2005 m., galima laikyti tai, kad Fondas per metus išnaudojo visas savo biudžeto lėšas, neviršydamas to, kas buvo numatyta 2004 m.

2005 m. Fondas sparčiai dirbo diegiant naują informacijos pateikimo ir analizės metodiką darbo kokybės, užimtumo, darbo santykių ir pertvarkos srityse. Naujas tyrinėtojų tinklas, kuris apima 30 šalių, teiks informaciją ir naujienas Fondo stebėsenos tarnyboms: Europos darbo santykių informacinei tarnybai (EIRO), Europos darbo sąlygų informacinei tarnybai (EWCO) ir Europos pertvarkos stebėsenos centrui (ERM). Nuo 2006 m. kovo mėn. pradėsiantys veikti patobulinti darbo metodai leis visiems Fondo skyriams dirbti bendrai ir padės išvengti tinklų procesų bei turinio pasikartojimo, kuris pasitaiko šiuo metu. Darbo metodų pertvarka taip pat padės patenkinti paklausą ir tvarkyti po Europos Sąjungos plėtros išaugusios Fondo klientų bazės dydį. Naujasis tinklas taip pat bus svarbus siekiant dalyvauti nacionalinės politikos debatuose ir remiant Fondo žinių sklaidą plačiajai visuomenei.

Praėjusiais metais pradėtas vykdyti antrasis žmogiškųjų išteklių plėtros programos etapas, kuriuo siekiama sukurti bendrą ir skaidrų požiūrį į veiklos rezultatų valdymą. Fondo darbuotojams stengiamasi suteikti didesnes galimybes, kurios padėtų atsiskleisti visam jų potencialui. Praeitais metais Fondas taip pat įdiegė iš dalies pakeistus Europos Bendrijų tarnautojų tarnybos nuostatus ir sulygino savo darbuotojų teises ir pareigas su kitų ES institucijų darbuotojų teisėmis ir pareigomis.

Pokyčių stebėseną ir suvokimas yra pirmoji iš trijų pagrindinių 2005-2008 m. naujojoje Fondo darbo programoje nustatytų užduočių. Pokyčius stebėti padeda visą Europą apimantys Fondo informacijos tinklai, kurie informaciją apie visas valstybes nares gauna iš savo korespondentų ir per išsamias visoje Europoje Fondo vykdomas apklausas. Valstybėse narėse, stojančiose šalyse ir šalyse kandidatėse duomenys renkami per tinklus; duomenys analizei iš 25 valstybių narių ir iš kitų šalių įvairiais su Fondo keturiomis pagrindinėmis temomis susijusiais klausimais gaunami iš apklausų. Papildoma informacija pateikiama per du šaltinius: EurLIFE, internetinę duomenų bazę, kurioje pateikiama statistinė informacija apie Europos piliečių gyvenimo kokybę, ir per internetinį Europos darbo santykių terminų žodyną.

Tinklai

Fondui stebėsenos veiklą įgyvendinti padeda trys svarbiausi tinklai – Europos darbo santykių informacinė tarnyba (EIRO), Europos pertvarkos stebėsenos centras (ERM) ir Europos darbo sąlygų informacinė tarnyba. Fondo veikla besidominčiai auditorijai šių tinklų svetainėse skelbiama naudinga, aktuali ir patikima informacija. Tarp svarbiausių 2005 m. įgyvendintų tinklų pažangos etapų galima paminėti tinklų pasipildymą naujomis šalimis ir parengiamuosius darbus naujam konsoliduotam informacijos tinklui, kuris pradės veikti 2006 m. kovo mėn.

Europos darbo santykių informacinė tarnyba

2005 m. EIRO pradėjo aštuntuosius savo veiklos metus. Ši internetinė duomenų bazė teikia pagrindines naujienas ir analizės rezultatus socialiniams partneriams ir vyriausybėms, Europos Komisijos, Europos Parlamento ir kitų Europos įstaigų tikslinei auditorijai. Per visus 2005 m. naudojimas EIRO duomenų baze buvo labai intensyvus, vidutiniškai jis padidėjo nuo 176 088 apsilankymų per mėnesį 2004 m. iki 195 554 apsilankymų 2005 m., t. y. išaugo 11%.

Ataskaita „Darbo santykių vystymasis 2004 m.“ (*Industrial relations developments report in 2004*) buvo paskelbta kartu su Europos Komisija. Ataskaitoje pateikta lyginamoji svarbiausių metų įvykių ir klausimų apžvalga darbo santykių srityje nacionaliniu ir ES lygmeniu. Joje trumpai apžvelgta veikla Europos socialinio dialogo srityje ir užimtumo įstatymai bei politika ir nagrinėjami pagrindiniai kolektyvinėse derybose aptariamai klausimai: darbo užmokestis, darbo laikas, darbo užtikrinimas, lygios galimybės ir mokymas. Internetu buvo paskelbtos aštuonios lyginamosios studijos ir šeši teminiai straipsniai, taip pat atnaujinta lyginamoji medžiaga apie darbo laiką ir darbo užmokesčio pokyčius įvairiose Europos šalyse.

2005 m. pradžioje buvo atlikta EIRO tinklalapio vartotojų apklausa. Tinklalapį išanalizavo ir jo naudojimosi galimybes išbandė ekspertai. Apskritai vartotojų apklausos rezultatai buvo teigiami: vartotojai gerai vertino tinklalapyje randamos informacijos naudingumą ir patikimumą. Jie taip pat pabrėžė, jog reikia tobulinti paieškos funkciją, ir šiuo metu ši patobulinta funkcija yra diegiama.

Internetu ekspertų atliktos analizės tikslas buvo nustatyti, kaip veiksmingai EIRO teikia paslaugas savo pagrindinei auditorijai. Liepos mėnesį Briuselyje į seminarą šiuo klausimu buvo pakviesti socialinių partnerių, vyriausybių, ES institucijų, ekspertų ir tarptautinių organizacijų atstovai. Dalyviai išsamiai aptarė EIRO paslaugų, teikiamų pagrindinei auditorijai, kokybę, kaip tas paslaugas būtų galima patobulinti, kaip pagerinti straipsnių ir tyrimų kokybę ir kitus dabarties ir ateities iššūkius.

Europos pertvarkos stebėsenos centras

2005 m. Europos pertvarkos stebėsenos centras (ERM) pradėjo ketvirtuosius savo veiklos metus. ERM siekia pateikti bendrą vaizdą apie tai, kokia pertvarka vyksta Europos įmonėse, kokios darbo vietos dėl jų prarandamos arba sukuriamos. Jis teikia informaciją apie atskirus pertvarkos atvejus ir leidžia sudaryti lyginamąją šalių, sektorių ir pertvarkos tipų statistiką. Korespondentai kasdien stebi pranešimus apie įmonių pertvarką savo nacionalinėje spaudoje. 2004 m. ERM stebėjo tik 18 šalių; 2005 m. ERM aprėptis išsiplėtė ir dabar jis stebi 25 ES valstybes nares ir stojančiąsias šalis – Rumuniją ir Bulgariją.

2005 m. pabaigoje ERM duomenų bazėje buvo sukaupia informacijos apie 3781 pertvarkos atvejį, iš kurių 1555 atvejai atsirado per ataskaitinius metus. Vienas įdomus faktas yra tai, kad 40% visų užregistruotų pertvarkos atvejų sudaro verslo plėtra, kurioje sukuriama naujos darbo vietos. 2004 m. į šią kategoriją pateko mažiau nei 20% atvejų. Tačiau 2005 m. dėl pertvarkos buvo prarasta daugiau kaip 520 000 darbo vietų, o sukurta tik 370 000 naujų darbo vietų. Per ataskaitinius metus išleisti keturi „ERM quarterly“ numeriai: šis internetinis žurnalas analizuoja konkrečiuose sektoriuose pastebimas tendencijas ir kiekviename numeryje pagrindinį dėmesį skiria pertvarkai dviejose įmonėse kurioje nors vienoje šalyje.

Dėl taikomos metodikos pobūdžio ERM pateikti skaičiai neduoda išsamaus ir tikslaus Europos įmonių pertvarkos vaizdo, o atspindi tik bendrąsias tendencijas. Daugiausia duomenų galima rasti apie dideles daugianacionalines bendroves, kadangi į mažose ir labai mažose įmonėse vykstančią veiklą neatsižvelgiama. Be to, kadangi registruojami tik įmonių pranešimai, o ne faktiškai prarastos darbo vietos, neišvengiamai atsiranda informacijos spraga, nes pasibaigus deryboms su darbuotojais ir profesinėmis sąjungomis, įmonė gali neįvykdyti savo paskelbto plano. Fondo Europos pokyčių stebėsenos centras (EMCC) planuoja ištirti, kaip 2006 m. būtų galima užpildyti šią spragą, panaudojant statistinius ir administracinius duomenis ERM nustatytiems faktams patikrinti.

Europos darbo sąlygų informacinė tarnyba

2005 m. Europos darbo sąlygų informacinė tarnyba (EWCO) pradėjo antruosius savo veiklos metus. Iš esmės EWCO yra internetinis informacijos šaltinis su darbo kokybe ir užimtumu Europoje susijusiais klausimais. Nacionalinių korespondentų tinklas tarnybai nuolat teikia žinias ir pranešimus apie nacionalinių darbo sąlygų apklausų duomenis, taip pat lyginamąją pasirinktų temų analizę. 2005 m. tinklas pasipildė keturiais naujais korespondentais Bulgarijoje, Vengrijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Rumunijoje, ir dabar jame yra šešiolika nacionalinių korespondentų bei vienas ES lygio korespondentas.

2005 m. EWCO paskelbė korespondentų bendrai parengtas ataskaitas konkrečiomis temomis. Jose kalbama apie įtampą darbe, mokymo poveikį įsidarbinimo galimybėms, ir kaip suderinti šeimos reikalus ir darbą visą dieną. EWCO taip pat paskelbė dvylika naujų ataskaitų apie nacionalinių apklausų duomenis. Šiose ataskaitose, kurios remiasi nacionalinėmis apklausomis apie darbo sąlygas, pateikti duomenys papildė paties Fondo atliktos ES lygmens apklausos duomenis. Jose taip pat yra vertingos metodinės medžiagos būsimoms anketoms atliekant Europos apklausą apie darbo sąlygas. 2005 m. EWCO taip pat paskelbė „Metinę darbo sąlygų Europos Sąjungoje apžvalgą 2004-2005 m.“ (*Annual Review of Working Conditions in the EU: 2004-2005*), kurioje apžvelgė įvykius įstatymų leidybos ir politikos srityje ir išnagrinėjo darbovietėse besivystančias tendencijas.

Apklausos

Atlikdamas tris didelio masto lyginamąsias apklausas – Europos apklausą apie darbo sąlygas, Europos apklausą apie gyvenimo kokybę (EQLS) ir įmonių apklausą apie darbo laiką ir darbo bei gyvenimo pusiausvyrą – Fondas siekia nustatyti pagrindines Europos piliečių gyvenimo ir darbo sąlygų tendencijas ir problemas. Po Europos Sąjungos plėtros apklausų apimtis padidėjo, nes reikėjo įtraukti naujas valstybes nares, kandidates šalis ir stojančiąsias šalis. 2005 m. buvo vykdoma ketvirtoji Europos apklausa apie darbo sąlygas, toliau analizuojami pirmosios Europos apklausos apie gyvenimo kokybę rezultatai, ir pirmoji įmonių apklausa buvo išplėsta į šešias naujas valstybes nares.

Europos apklausa apie darbo sąlygas

Ketvirtoji Europos apklausa apie darbo sąlygas buvo vykdoma 2005 m. rugsėjo-lapkričio mėn., o preliminarių rezultatų laukiama antrajame 2006 m. ketvirtyje. Trisdešimt vienoje šalyje, įskaitant visas 25 ES valstybes nares, buvo iš viso apklausti 29 648 Europos darbuotojai.

Po 1990 m., 1995 m. ir 2000 m. atliktų apklausų ši ketvirtoji apklausa pateiks vertingą dirbančiosios Europos portretą 2005 m. ir parodys, kokio pobūdžio pokyčiai, įvykę per pastaruosius 15 metų, turėjo įtakos darbo jėgai ir jų darbo sąlygoms. Europos politikos formuotojams apklausa yra vienintelis suderintas duomenų šaltinis, kuriame galima rasti daug svarbių rodiklių apie darbuotojų gyvenimą. Ši apklausa kompensuoja nacionalinio lygio duomenų trūkumą daugelyje šalių ir gali būti pagrindu tarptautiniams lyginimams.

Pagrindinės ketvirtosios apklausos anketos sritys iš esmės yra tokios pat kaip ir ankstesnėse apklausose: darbo laikas, psichologiniai ir socialiniai rizikos veiksniai, susiję su darbu ir darbo organizavimu. Šiais klausimais Fondas jau yra surinkęs unikalią įvairius laikotarpius charakterizuojančią Europos, nacionalinio ir sektorių lygio duomenų seriją. 2005 m. tam tikrose srityse apklausos taikymo sritis padidėjo, nes buvo įtraukti klausimai apie darbo vietą, darbą po darbo valandų, darbo prasmę ir jo teikiamą pasitenkinimą. Panašiai buvo pakeisti arba išplėsti klausimai apie technologijų panaudojimą darbe ir su darbu susijusį mokymą, nes šie klausimai įgyja vis didesnę reikšmę daugelio darbuotojų gyvenime. Šie anketos pakeitimai, taip pat kokybės kontrolės procedūrų taikymas, sudarant klausimus ir atliekant apklausą bei apdorojant duomenis, turėtų duoti dar vertingesnius duomenis ir dar tvirtesnių pamatą būsimai darbo sąlygų Europoje analizei.

Pastebima, kad apklausos padarė gana didelį poveikį per penkiolika veiklos metų. Jų svarbą pabrėžia tai, kad jose dalyvauja dvi Europos Sąjungai nepriklausančios šalys, Norvegija ir Šveicarija, kurios pačios finansuoja savo dalyvavimą. Kitas įrodymas – apklausų duomenys dažnai cituojami moksliniuose ir politiniuose leidiniuose, be to, nacionalinės ir tarptautinės organizacijos, Europos institucijos, valstybių narių vyriausybės, socialinių partnerių organizacijos, EBPO ir TDO prašo leisti pasinaudoti apklausos duomenimis (nuo 2002 m. gauta daugiau kaip 300 prašymų).

Svarbiausias apklausų tikslas – tiksliai apibūdinti darbo srities padėtį Europoje 2005 m., teikti patikimus duomenis Europos politikos formuotojams ir padėti Europos Sąjungai įvykdyti savo įsipareigojimą „daugiau ir geresnių darbo vietų“. Ketvirtosios apklausos duomenys bus pradėti skelbti 2006 m. Apklausos rezultatai gali turėti reikšmingos įtakos diskusijoms apie Europos darbo sąlygas bei jų kokybės gerinimui.

Europos apklausa apie gyvenimo kokybę

Pirmoji Europos apklausa apie gyvenimo kokybę (EQLS), vykdyta 28 šalyse (25 valstybėse narėse ir trijose šalyse kandidatėse), buvo atlikta 2003 m. Joje buvo nagrinėjami įvairūs klausimai: užimtumas, pajamos, išsilavinimas, būstas, šeima, sveikata, darbo ir gyvenimo pusiausvyra, pasitenkinimas gyvenimu ir visuomenės kokybės suvokimas. Išsami Europos apklausos apie gyvenimo kokybę duomenų analizė 2005 m. buvo paskelbta ataskaitose, skirtose trimis temoms: pajamų nelygybė ir skurdas; šeimos, darbas ir socialiniai tinklai; pasitenkinimas gyvenimu, laimė ir priklausymo bendruomenei pojūtis. Ketvirtoji ataskaita, nagrinėjanti būsto ir gyvenamosios aplinkos klausimus, bus paskelbta 2006 m.

Apklausos rezultatai taip pat buvo pristatyti įvairiuose pranešimuose nacionaliniuose ir tarptautiniuose renginiuose, pavyzdžiui, gegužės mėnesį vykusiame Europos Tarybos ekspertų komiteto vaikų ir šeimų klausimu posėdyje buvo perskaitytas pranešimas „Demografiniai pokyčiai Europoje ir jų įtaka šeimos politikai“ (*Demographic changes in Europe: implications for family policy*). Kovo mėn. apklausos rezultatai darbo ir gyvenimo pusiausvyros klausimu buvo pristatyti CBAF (Darbo ir gyvenimo pusiausvyros centro) organizuotoje tarptautinėje konferencijoje Danijoje. Apklausos nustatyti faktai apie pajamų nelygybę ir skurdą buvo pristatyti lapkričio mėn. vykusioje konferencijoje „Europos socialinio modelio ateitis, žvelgiant iš Vokietijos perspektyvos“, kurią organizavo Vokietijos šeimų, pagyvenusių piliečių, moterų ir jaunimo ministerija.

Gruodžio mėn. WZB (Socialinių mokslinių tyrimų centras Berlyne) kartu su Fondu surengė mokslinę konferenciją, kurioje buvo apžvelgti įvairūs EQLS duomenimis paremti straipsniai. Po konferencijos numatyta išleisti joje skaitytų mokslinių gyvenimo kokybės klausimus nagrinėjančių pranešimų rinkinį.

Ataskaitiniais metais pagal Fondo gyvenimo kokybės pristatymo programą buvo applančytos šešios sostinės: Viena, Budapeštas, Madridas, Liubliana, Dublinas ir Stokholmas. Pirmosios apklausos apie gyvenimo kokybę analizę užbaigs dar keturios išsamios apklausos duomenų analizės, kurios turėtų būti paskelbtos 2006 m.

Šiuo metu apklausos duomenų pagrindu rengiama ataskaita apie gyvenimo kokybę Bulgarijoje ir Rumunijoje, o Norvegijos apklausos (kuri buvo atlikta Norvegijoje 2004 m. pagal Fondo anketą) pirmosios ataskaitos dėmesio centre bus žmonių su negalia gyvenimo kokybė Europoje.

Įmonių apklausa apie darbo laiką ir darbo bei gyvenimo pusiausvyrą

Pirmoji Fondo apklausa darbo laiko ir darbo bei gyvenimo pusiausvyros klausimu buvo atliekama 2004 m. ES-15 valstybių narių įmonėse. 2005 m., atsiradus lėšų, Fondas pradėjo rinkti faktus ir šešiose naujose valstybėse narėse, kurios į Europos Sąjungą įstojo 2004 m.: Kipre, Čekijoje, Vengrijoje, Latvijoje, Lenkijoje ir Slovėnijoje. Apklausa papildo jau turimus Fondo tyrimus ir duomenis apie darbo laiką, kurie daugiausia yra gauti, apklausiant individualius darbuotojus. Visus 2005 m. vyko projekto ataskaitų ir analizės etapas, o metų pabaigoje pasirodė pirmieji rezultatai internete.

Antrajame etape, vykusiame šešiose naujosiose valstybėse narėse, buvo taikoma tokia pat metodika kaip ir pirmajame etape. Apklausos vienetu buvo pasirinkta įmonė (vietinis padalinys), o klausimai buvo parengti taip, kad tiktų visai ekonominei veiklai, išskyrus žemės ūkio sektorį, ir būtų tipiški visiems įmonių padaliniams, turintiems daugiau kaip 10 darbuotojų. Be to, imtys buvo suskirstytos pagal padalinio dydį ir plačius ekonomikos sektorius.

Ypač didelis dėmesys apklausoje buvo skirtas tokiam darbo laiko organizavimui, kuris padėtų darbuotojams išlaikyti patenkinamą darbo ir gyvenimo pusiausvyrą. Darbo laikas gali būti organizuojamas susitariant dėl darbo ne visą darbo dieną, prailgintų darbo valandų, lankstaus darbo laiko, įskaitant darbo laiko sąskaitas, viršvalandžių, vaiko priežiūros atostogų, planuoto ir ankstyvo išėjimo į pensiją, ir kitų priemonių, leidžiančių išlaikyti darbo ir gyvenimo pusiausvyrą.

Respondentai buvo aukštas pareigas einantys vadovai ir nepriklausomi darbuotojų atstovai. Iš viso telefonu buvo apklausti vadovai iš 21 000 įmonių, 25% šių įmonių buvo apklausti ir darbuotojų atstovai. Šešių šalių, kuriose apklausa buvo vykdoma 2005 m., anketose atsirado du papildomi klausimai: ar įmonė priklauso vidaus ar užsienio savininkams ir ar įmonė buvo įsteigta pereinamuoju į rinkos ekonomiką laikotarpiu.

Integruotų duomenų (iš 21 šalies) pagrindu ataskaitų ir analizės rengimas įsibėgėjo 2005 m., o pirmoji apibūdinamoji apžvalga turėtų būti paskelbta 2006 m. Po to turėtų pasirodyti išsamesnės ataskaitos apie konkrečius darbo organizavimo būdus (darbą ne visą dieną, prailgintas darbo valandas, atostogas vaiko priežiūrai, ankstyvą ir planuotą išėjimą į pensiją), kuriose apklausos duomenys bus analizuojami ir interpretuojami kitų atitinkamų tyrimų kontekste. Šių ataskaitų tikimasi antrame 2006 m. pusmetyje.

Eurobarometro apklausa apie darbo vietas ir mobilumą

2006 m. tęsėsi bendradarbiavimas su Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių generaliniu direktoratu, analizuojant ir skelbiant Eurobarometro atliktas apklausas įvairiomis Fondą dominančiomis temomis: pavyzdžiui, informacijos komunikacijos technologijos (IKT) darbe, socialinis kapitalas ir laiko organizavimas profesinio gyvenimo metu. Šiuo metu Fondas analizuoja Eurobarometro apklausos apie darbo vietas ir regioninį mobilumą duomenis. Fondas dalyvavo sudarant šios apklausos klausimyną. Anketoje yra 50 klausimų, užduodamų

tiesioginiuose pokalbiuose visose 25 valstybėse narėse. Duomenys surinkti iš apytikriai 23 000 pokalbių. Šio projekto rezultatai bus panaudoti remiant Europos darbuotojų mobilumo metus (2006 m.) ir rengiant skyrių apie visuomenės mobilumą socialiniu požiūriu 2007 m. Komisijos ataskaitoje apie socialinę padėtį. Be to, šios ataskaitos padės Fondui giliau ištirti darbo ir profesinį mobilumą bei darbuotojų judėjimą tarp regionų ir šalių. Siekiama:

- išsamiai apibūdinti geografinį ir darbo rinkos mobilumą Europoje;
- išanalizuoti mobilumo skatinimo veiksnius ir kliūtis Europoje;
- nustatyti mobilumo modelių ekonominius ir socialinius padarinius Europoje.

EurLIFE

EurLIFE, Fondo statistinių gyvenimo kokybės duomenų bazė, tapo prieinama naudotojams 2005 m. birželio mėnesį. Joje surinkti duomenys iš 25 ES valstybių narių, Bulgarijos, Rumunijos ir Turkijos. Joje sukaupti geriausi duomenys iš skelbtų ES šaltinių ir iš paties Fondo atliktų apklausų, atspindintys daugiau kaip 120 socialinių rodiklių iš dvylikos gyvenimo kokybės sričių: švietimo, užimtumo, aplinkos, šeimos, sveikatos, būsto, pasitenkinimo gyvenimu, laisvalaikio, mažų pajamų, saugumo, dalyvavimo visuomenės gyvenime ir transporto. Ši nauja priemonė padeda naudotojams sukurti grafikus ir lenteles pagal savo poreikius ir taip nubrėžti europiečių gyvenimo kokybės tendencijas bei įvykių raidą.

<http://www.eurofound.eu.int/areas/qualityoflife/eurlife/index.php>

Europos darbo santykių žodynas

„Europos darbo santykių žodyno“ kūrėjai stengėsi sukurti paprastą naudoti interneto žinyną, kuris būtų išsamus dažniausiai Europos lygiu vartojamų užimtumo ir darbo santykių srities terminų rinkinys. Žodyne yra beveik 300 abėcėlės tvarka išdėstytų straipsnių; kiekviename žodyno straipsnyje pateikiami apibrėžimai, kontekstinė informacija ir saitai su kitais ES teisės dokumentais ir bylomis. Apibrėžimuose atsispindi naujausi politiniai ir instituciniai pokyčiai Europos Sąjungoje, pavyzdžiui, Sutartis dėl Konstitucijos Europai.

Žodyne galima rasti vertingų Europos darbo santykių teorijos ir praktikos išvalgų; tokios išvalgos turėtų būti naudingos profesinių sąjungų nariams ir darbdavių organizacijoms, nacionalinėse administracijose ir tarptautinėse organizacijose dirbantiems valstybės tarnautojams ir tyrėjams.

Socialiniai partneriai Europos darbo santykių žodyną jau pripažino vertinga priemone, padedančia suprasti Europos darbo santykių kontekstą. Pirmieji žodyno naudotojai teigiamai atsiliepia apie jo informacijos apimtį, kokybę ir prieinamumą.

Laikinais einantis Fondo direktoriaus pareigas Willy Buschak Europos darbo santykių žodyną pristatė 2005 m. lapkričio 30 d., dalyvaujant Komisijos nariui Špidlai ir būsimajam direktoriui Jorma Karppinen. Žodynas parengtas anglų kalba, juo galima nemokamai naudotis internete, ir jis bus reguliariai atnaujinamas.

<http://www.eurofound.eu.int/areas/industrialrelations/dictionary/index.htm>

Dėmesio centre

Apklausų kokybės kontrolė

Tarptautinių apklausų atlikimas daugelyje šalių trisdešimt įvairių kalbų ar kalbų variantų kelia ypatingus logistinius ir organizacinius iššūkius. Nuo pat projekto pradžios Fondas siekė, kad 2005 m. Europos apklausa apie darbo sąlygas būtų atlikta pagal geriausią tarptautinių socialinių tyrimų praktiką.

Šiuo tikslu Fondas sudarė sutartį su išorės kokybės kontrolės ekspertu išsamiai kokybės užtikrinimo sistemai sukurti. Iš eksperto taip pat buvo reikalaujama nuolatinio vadovavimo kiekviename projekto etape, pradedant konkurso specifikacijų rengimu bei duomenų rinkimu ir baigiant galutiniu duomenų redagavimu ir išvalymu. Toliau pateikiami konkretūs 2005 m. apklausos kokybės kontrolės užtikrinimo elementai.

Anketos rengimas

Apklausos anketą sudarė nacionalinių darbo sąlygų srities ekspertų grupė iš daugumos ES valstybių narių bei ES ir tarptautinių institucijų (Eurostato, Europos Komisijos, OECD, TDO). 2004-2005 m. buvo surengti keturi ekspertų susitikimai, kurie nusprendė praplėsti anketos apimtį ir įtraukti į ją tokias temas kaip darbo vieta, darbuotojų suinteresuotumas darbu ir elektroninio pašto bei interneto naudojimas darbo reikalais. Ekspertų susitikimuose taip pat buvo persvarstytas anketoje atsispindintis jautrus lyčių klausimas.

Anketos vertimas

Siekiant nustatyti ir išspręsti galimas su kalba susijusias problemas, anketa buvo verčiama du kartus: iš pradžių ji buvo išversta iš anglų kalbos į atskiras kalbas, o paskui buvo atliktas nepriklausomas vertimas atgal į anglų kalbą. Galutinius vertimus peržiūrėjo prie anketos kūrimo prisidėję nacionaliniai ekspertai. Siekdamas palengvinti vertimo procesą, Fondo personalas sukūrė išsamų anketoje vartojamų darbo sąlygų terminų glosarijų.

Projekto valdymo sistema

Siekdamas, kad visi proceso etapai būtų skaidrūs, pagrindinis duomenų rangovas sukūrė internete veikiančią projekto valdymo sistemą ir dar paskelbė anketos vertimo sistemą. Tai reiškia, kad Fondo darbuotojai turėjo tiesioginę galimybę gauti visą su projektu susijusią informaciją visais jo kūrimo ir įgyvendinimo etapais.

Duomenų rinkimo dokumentavimas ir stebėseną

Prieš pradedant rinkti duomenis, Fondas patvirtino visus pasirengimo duomenų rinkimui dokumentus (imčių planus, pokalbių vedėjų instrukcijas, pokalbių vedėjų vadovą ir anketą). Renkant duomenis, pagrindinis rangovas teikė savaitines ataskaitas apie šį darbą. Be to, šio etapo pradžioje Fondo darbuotojai lydėjo duomenų rinkėjus į pokalbius aštuoniose šalyse, ir tokiu būdu jie galėjo nustatyti ir išspręsti tam tikras problemas.

Duomenų apdorojimas ir tikrinimas

Siekiant įsitikinti, ar pradiniai pokalbio duomenys buvo užrašyti teisingai, buvo patikrinta 10% anketų įrašų. Be to, kiekvienoje šalyje buvo patikrinta 10% adresų ir pokalbių. Nepriklausomas kokybės kontrolės ekspertas taip pat užtikrino, kad duomenų apdorojimas techniniu atžvilgiu vyko laikantis geriausios praktikos.

Galutiniai apklausos dokumentai

Galutiniai apklausos dokumentai buvo surinkti ir sutikrinti, įskaitant atskiras kodavimo ir imčių ataskaitas, ataskaitą apie duomenų redagavimą ir išvalymą, techninę faktų rinkimo ir metodinę ataskaitą, apklausos anketą visomis kalbomis ir galutinę apklausos kontrolės ataskaitą.

Patikrinimas po apklausų bus atliktas 2006 m. pradžioje tik kai kuriose šalyse. Visais šiais patikrinimais siekiama užtikrinti, kad apklausos duomenis būtų galima patikimai naudoti, analizuojant Europos darbo sąlygas.

<http://www.eurofound.eu.int/ewco/surveys/index.htm>

2

Priemonių veiksmingumo tyrimas

Antroji iš trijų pagrindinių Fondo užduočių 2005-2008 m. – ištirti, kokios priemonės yra veiksmingos. Ketverių metų strateginėje programoje „Kintanti Europa – geresnis darbas, geresnis gyvenimas“ Fondas įvardijo keturias pagrindines temas, kurias reikia ištirti giliau: užimtumas, darbo ir gyvenimo pusiausvyra, darbo santykiai ir partnerystė ir socialinė sanglauda. Kaip numatyta 2005 m. darbo programoje, naujos šių plačių temų potėmės buvo tiriamos ir plėtojamos pagal anksčiau surinktus duomenis.

Ateityje reikės apibrėžti būtinas sąvokas ir nustatyti žinių spragas - šiai užduočiai prireiks ir vidaus, ir išorės išteklių. Atlikus šią užduotį, bus galima pasirinkti tinkamą metodiką. O po to, remdamasis išvadomis, Fondas galės analizuoti ir parodyti, kurios priemonės yra veiksmingos.

2006 m. Fondas pradės vykdyti projektą, kuriuo siekiama sukurti konkrečių atvejų analizės metodinius standartus. Fondas turi senas konkrečių atvejų analizės tradicijas. Šio projekto tikslas – sukurti visuotinai priimtinius, įvairių valstybių atvejų analizei tinkamus kokybės standartus. Tai sudarys Fondo strategijos dalį, kuria siekiama supaprastinti tokių aukštos kokybės standartų taikymą visoje jo tyrimų veikloje.

Kurti daugiau ir geresnių darbo vietų

Pažangus pertvarkos valdymas

Europos pokyčių stebėsenos centras (EMCC) daug dėmesio skiria įmonių sugebėjimui geriau reaguoti į pokyčius ir veiksmingai juos valdyti. 2005 m. EMCC paskelbė kelias išsamias konkrečių atvejų analizes, kuriose buvo stengiamasi nustatyti būdus, kurie padeda mažinti neigiamas įmonių pertvarkos socialines pasekmes. Šiose analizėse nurodomos kelios bendros pažangiam pertvarkos valdymui būdingos tendencijos.

Vis dažniau taikomos tokios pertvarką remiančios priemonės kaip darbuotojų perkėlimas pačioje įmonėje, o ne dosnios išeitinės išmokos ar ankstyvo išėjimo į pensiją schemos. Vienu iš analizuotų atvejų savanoriškas darbuotojų išėjimas iš darbo, kai mažinami etatai, buvo skatinamas ne tik tame padalinyje, kuris turėjo būti panaikintas, bet ir tarp visos įmonės darbuotojų. Tai atvėrė galimybes darbuotojams, kurių darbo vietos buvo panaikintos, likti įmonėje, bet eiti kitas pareigas ar dirbti kitoje vietoje. Tokie metodai reikalauja, kad įmonės tiksliai derintų darbuotojų įgūdžius su savo įmonės verslo poreikiais.

Daugelyje kitų atvejų buvo ieškoma individualaus sprendimo kiekvienam darbuotojui. Tai reikalauja daugiau laiko negu paprastos derybos dėl išėjimo iš darbo sąlygų: individualaus sprendimo ieškojimas gali tęstis nuo 12 iki 18 mėnesių. Čia taip pat taikomos tokios priemonės kaip konsultavimas, darbo paieška, perkvalifikavimas ir vis dažniau teikiama parama pačių darbuotojų kuriamam naujam verslui. Įmonių atstovai teigia, kad tai atsieina pigiau ir mažiau trikdo įmonės darbą, todėl yra naudingiau jų konkurencingumui ir įvaizdžiui.

Nurodoma, kad pagrindinis sėkmės veiksnys – šalių pasitikėjimas ir bendradarbiavimas ne tik vidaus darbo santykių požiūriu, bet ir turint reikalą su išorės struktūromis. Vienoje konkrečiau atvejo analizėje pasakojama, kaip bankrutuojanti įmonė suteikė darbo rinkos institucijoms ir profesinėms sąjungoms reikalingą informaciją, kad jos galėtų nedelsiant išmokėti pašalpas ir pradėti vykdyti kiekvienam darbuotojui individualiai pritaikytą paramos programą. Dėl tokio įmonės poelgio buvę jos darbuotojai neprarado pasitikėjimo įmone ir, kai buvo rastas pirkėjas, jie mielai grįžo į gamyklą ir vėl pasiūlė savo įgūdžius ir profesinę patirtį, kurią vargu ar kas kitas galėjo pasiūlyti. Kito atvejo analizėje parodyta, kaip bendras vietinės valdžios ir užsidarančios bendrovės pasiryžimas pradėti kitą veiklą nebenaudojamoje įmonės vietoje padėjo sukurti naujas galimybes darbą praradusiems asmenims.

Visus išanalizuotus pertvarkos atvejus vienija vienas bendras dalykas: norint rasti priimtina sprendimą, reikia visų dalyvaujančių šalių lankstumo ir kūrybingumo.

Naujo verslo kūrimas ir verslumas po pertvarkos

Vienas iš būdų pasiekti Lisabonos užimtumo tikslus – remti naujų įmonių kūrimą ir augimą. 2005 m. Europos pokyčių stebėsenos centras (EMCC) atliko tyrimą „Verslo kūrimas – pertvarkos procesų rezultatas“, kurioje išnagrinėjo verslo kūrimą po įvykusios pertvarkos.

Vis dažniau socialinę atsakomybę jaučiančių įmonių pertvarkos planuose numatomi būdai, kaip skatinti ir padėti darbuotojams, kuriems gresia nedarbas, pradėti savo verslą. Šiame tyrime nagrinėjami šeši atvejai, kai įmonėms pavyko sėkmingai valdyti pertvarką: pateikta po vieną atvejį iš Prancūzijos, Vokietijos, Nyderlandų, Lenkijos, Ispanijos ir Jungtinės Karalystės. Šiuos atvejus Fondas aptarė lapkričio mėn. įmonių tinklo nariams surengtame seminare. Išryškėjo keletas strategijų, padėjusių sumažinti darbo vietų praradimą, įskaitant vadovybės įmonės akcijų išpirkimą, tarpinių viešųjų institucijų paramą ir pagrindinės įmonės darbuotojų įdarbinimą naujai sukurtose antrinėse įmonėse.

Ir EMCC tyrime, ir seminaro metu buvo nustatyta, kad tokių pradedančių įmonių sėkmei būtina stipri paramos struktūra, patarimai ir mokymas. Kadangi silpniausia tokių verslo strategijų dalis – paties verslo idėja, konsultacinės firmos ir mokymo organizacijos, kurios teikia daugiausia patarimų, turėtų atidžiai pasverti tokias idėjas. Finansavimas taip pat lieka vienas iš didžiausių iššūkių, kadangi bankai paprastai nenori suteikti rizikos kapitalą įmonėms, kurių tolimesnės ateities perspektyvos yra neaiškios.

Kadangi naujai besikuriančioms įmonėms reikia laiko, jų skatinimas yra viena brangiausių darbo rinkos priemonių. Todėl dar svarbiau padėti tokioms įmonėms išgyventi ir pasiekti tokį tašką, nuo kurio jos galėtų didėti ir kurti daugiau darbo vietų. Be formalių paramos priemonių ši tikslą pasiekti galima puoselėjant verslumo kultūrą ir ugdant atskiro asmens kūrybingumą bei verslumo dvasią.

Visiems patraukli darbovietė

2005 m. buvo pradėtas naujas Fondo projektas, pavadintas „Visiems patraukli darbovietė - indėlis į Lisabonos strategiją įmonės lygmenyje“. Projekto tikslas – panagrinėti, kaip įmonės padeda pasiekti tam tikrus Lisabonos tikslus, t. y. pagerinti įsidarbinimo galimybes, stengtis, kad daugiau žmonių patektų į darbo rinką, taikyti lankstesnį darbo laiką ir remti didesniųjų įmonių galimybes kurti darbo vietas.

Pirmasis projekto etapas skirtas surinkti ir išanalizuoti daugiau kaip 100 konkrečių atvejų septyniose valstybėse narėse: Austrijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Italijoje, Nyderlanduose, Švedijoje ir Jungtinėje Karalystėje. Šiuo metu tyrime dalyvauja ir naujos valstybės narės. Projekto planavimas vyko visus 2005 m., o gruodžio mėn. prasidėjo bendradarbiavimas su pagrindiniais projekto rangovais.

Visi išnagrinėti atvejai bus paskelbti internetinėje duomenų bazėje kaip neapdorota medžiaga konsoliduotai ataskaitai, kurioje įmonių iniciatyvos bus nagrinėjamos nacionaliniame kontekste ir bus daromi kai kurie palyginimai tarp šalių. Tikimasi, kad pirmieji projekto rezultatai bus paskelbti 2006 m. pabaigoje.

Senstančios darbo jėgos užimtumo iniciatyvos

Dešimtojo dešimtmečio pabaigoje Fondas pirmą kartą ėmėsi nagrinėti visuomenės senėjimo poveikį užimtumui ir darbo rinkai bei įmonių iniciatyvas šiai problemai spręsti. Tuo metu jau buvo dokumentuota daugiau kaip 150 geros praktikos atvejų. Po dešimties metų, 2005 m., Fondas toliau tyrė šias iniciatyvas, analizavo jų poveikį požiūriams ir nuomonėms, darbo jėgai apskritai ir įmonių politikai. Vienas iš analizės tikslų – padidinti senesnio amžiaus darbuotojų galimybes dirbti ir pagerinti jų darbo sąlygas. Išanalizuoti atvejai iš vienuolikos valstybių narių išryškino keletą temų, tokių kaip lyčių klausimai, perspektyvos įvairiais gyvenimo tarpsniais, kolektyvinės derybos ir darbuotojų perkėlimas

Spalio mėn. Fondo tinklalapyje pradėjo veikti išanalizuotų atvejų duomenų bazė „Senstančios darbo jėgos užimtumo iniciatyvos“. Kiekvieno atvejo analizėje aprašoma, kaip organizacija sprendžia šį klausimą, ir tokių sprendimų ilgalaikiai ir vidutinės trukmės rezultatai.

Darbo jėgos pasiūla ir darbo vietų kūrimas globos paslaugų sektoriuje

2005 m. tiriant darbo vietų kūrimą globos paslaugų sektoriuje, buvo analizuojamos globos paslaugos visiškai nuo jų priklausantiems asmenims ir vaikų nuo 5 iki 12 metų amžiaus globa prieš pamokas ir po pamokų.

Globos paslaugų visiškai nuo jų priklausantiems asmenims tyrimą paskatino diskusijos apie senstančią visuomenę ir susirūpinimas dėl oficialiai įdarbinamų globos darbuotojų pasiūlos. Tyrimas, kurio metu buvo aprašoma geriausia praktika globos darbuotojų mobilumo, mokymo ir formalaus įdarbinimo srityse, apėmė trylika šalių, įskaitant penkias naujas valstybes nares, Bulgariją ir Rumuniją. Šio tyrimo ataskaita bus paskelbta 2006 m. pavasarį, o antrame 2006 m. pusmetyje, Suomijos pirmininkavimo Europos Sąjungai metu, šia tema bus surengta konferencija Suomijoje.

Vaikų priežiūros projekto pagalba buvo stebima mažų vaikų nemokyklinės priežiūros darbuotojų oficialaus įdarbinimo raida. Visose 25 ES valstybėse narėse buvo nagrinėjami būtini tokių darbuotojų įgūdžiai, kvalifikacijos, lytis ir būdai kaip padidinti darbo vaikų globos sektoriuje prestižą. Aprašyti geriausios praktikos pavyzdžiai šešiose valstybėse narėse. Ataskaita turėtų pasirodyti 2006 m.

Darbo ir gyvenimo pusiausvyra

Darbo laiko pasirinkimo galimybės įvairiais gyvenimo tarpsniais

Sąvoka „įvairūs gyvenimo tarpsniai“ ir su ja susijusios politikos kryptys vis dažniau minimos aptariant ES politiką: pavyzdžių galima rasti Europos užimtumo strategijoje, Komisijos pranešime apie aktyvų senėjimą ir jos Žaliojoje knygoje apie demografinius iššūkius. Neseniai OECD taip pat pradėjo įvairių gyvenimo tarpsnių tyrimą.

2005 m. buvo paskelbtos dvi ataskaitos apie Fondo tyrimo įvairių gyvenimo tarpsnių tema antrąjį etapą. Pirmojoje ataskaitoje, pavadintoje „Darbo laiko pasirinkimo galimybės įvairiais gyvenimo tarpsniais. Socialinio saugumo struktūrų keitimas“, analizuojamos galimybės keisti laiko organizavimą, pajamų ir socialinio saugumo struktūras įvairiais žmogaus gyvenimo tarpsniais. Antroji ataskaita skirta naujiems darbo organizavimo būdams ir įmonių iniciatyvoms, siekiančioms padėti juos įgyvendinti Europoje. Žaliosios knygos apie demografinius iššūkius aptarime Europos Parlamento užimtumo ir socialinių reikalų komitetas išklaušė pranešimą apie demografinius pokyčius, žvelgiant iš įvairių gyvenimo tarpsnių perspektyvos.

Naujame projekte lankstumo ir saugumo klausimai įvairiais gyvenimo tarpsniais tiriami, žvelgiant į juos iš dviejų perspektyvų. Pirmoji perspektyva – tai darbo laiko organizavimas ir darbo sutarčių formos įvairiais gyvenimo tarpsniais. Antroji – lankstumo klausimas, žvelgiant darbovietės požiūriu, ir įmonių, kurios susiduria su dideliu paklausos svyravimu, lankstumo strategijos. Ypač daug dėmesio bus skirta lankstaus darbo laiko organizavimo įtakai darbuotojų darbo ir gyvenimo pusiausvyrai. Šis projektas papildys įmonių apklausą.

Dalyvavimo ir partnerystės rėmimas

Naujos darbo santykių valdymo formos

Plačiai pripažįstama, kad Europos socialinis dialogas vaidina vieną iš pagrindinių vaidmenų visuomenėje ir yra svarbus Europos valdymo tobulinimo veiksnys. 2005 m. Fondas pradėjo vykdyti naują projektą, pavadintą „Naujų valdymo formų poveikis darbo santykiams“, siekdamas išanalizuoti pastarojo meto Europos socialinio dialogo pokyčius, kuriems įtakos daro naujų valdymo priemonių atsiradimas. Naudos valdymo formos bus tiriamos įvairiais darbo santykių lygiais: tarpsektoriniu, sektoriniu ir įmonės lygiu.

Projekto tikslas – pateikti informaciją apie šių naujų priemonių poveikį įvairiems Europos darbo santykių sistemos dalyviams: Europos institucijoms, vyriausybėms ir socialiniams partneriams. Galutinė ataskaita bus pateikta po antrojo ekspertų seminaro, kuris numatytas 2006 m. kovo mėn.

Europos darbų tarybos

2005 m., remiantis dviejų tyrimų rezultatais – ataskaita „Europos darbų tarybų veikla praktikoje“ ir EIRO lyginamuoju tyrimu „Europos darbų tarybų pokyčiai“ – buvo pradėtas naujas Europos darbų tarybų projekto etapas. Jo tikslas – praplėsti Fondo tyrimą dėl Europos darbų tarybų, analizuojant konkrečius patirties atvejus naujosiose valstybėse narėse, ir iš arčiau pažvelgti į Europos darbų tarybų vaidmenį pertvarkoje. Pirmųjų faktų rinkimo rezultatų laukiama 2006 m. vasarą. Trumpa Fondo per 11 metų atliktų Europos darbų tarybų tyrimų ir jų raidos stebėsenos apžvalga bus paskelbta 2006 m.

Socialinio dialogo gebėjimų ugdymas dešimtyje naujų ES valstybių narių

2005 m. Fondas pradėjo vykdyti socialinio dialogo gebėjimų ugdymo projektą visose dešimt naujų ES valstybių narių (Kipre, Čekijoje, Estijoje, Vengrijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Maltoje, Lenkijoje, Slovakijoje ir Slovėnijoje), taip pat Bulgarijoje, Rumunijoje ir Turkijoje. Projekto tikslas – ištirti būdus, kaip tobulinti socialinio dialogo procesą šiose šalyse, kad jį būtų galima panaudoti kaip priemonę užimtumo skatinimui, darbo sąlygų ir darbo santykių gerinimui. Projektas vykdomas kartu su Švedijos profesinio gyvenimo plėtros projektu. Fondo rengiamuose seminaruose dalyvavusios trišalės nacionalinės komandos, kurias sudarė vyriausybių, profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų atstovai, aptarė nacionalinių tyrėjų parengtas ataskaitas. Dalyviai pritarė minčiai, kad galimybė dalytis patirtimi su kitomis šalimis – vertingas nacionalinio vystymosi variklis. Lyginamoji apibendrinančio pobūdžio ataskaita ir dešimt nacionalinių ataskaitų bus paskelbtos internete 2006 m.

Socialinės sanglaudos kūrimas

Silpnos sveikatos žmonių ir žmonių su negalia profesinio orientavimo paslaugų pokyčiai

Nors bendri užimtumo rodikliai Europoje iš lėto auga, silpnos sveikatos žmonių ir žmonių su negalia užimtumo rodiklis ir toliau išlieka žemas.

Darbo rinkos mobilumas ir migrantų galimybės naudotis socialinėmis teisėmis

Vietos ir regionų valdžios institucijoms tampa vis svarbiau dalytis sėkminga integracijos politikos patirtimi. Tyrimai šia tema prasidėjo kuriant integracijos politikos analizės koncepciją savivaldybių lygmeniu. Planuojama, kad projekto vykdytojai dirbs su esamais savivaldos tinklais, ir taip jiems pavyks rasti ir išryškinti tvirtos integracijos geriausios praktikos pavyzdžių įvairiausiems klausimams. Projekto vykdytojai taip pat sukurs įvairių integracijos veiklos iniciatyvų Europoje katalogą ir vietos lygmens integracijos politikos duomenų bazę.

Ta pačia tema Fondo atstovai skaitė pranešimą seminare migrantų integracijos klausimu 2005 m. liepos mėn. Komisijos surengtos ir Žalijai knygai skirtos konferencijos „Demografiniai pokyčiai skatina naują kartų vienybę“ metu.

Gyvenimo kokybės gerinimas Europos kaimo vietovėse

Pirmosiose 2004 m. atliktos apklausos apie gyvenimo kokybę Europoje analizėse buvo pabrėžta, jog reikia išsamiau tirti visoje Europoje pastebimus kaimo ir miesto skirtumus. Kartu su pajamų, užimtumo, žinių, išsilavinimo ir būsto skirtumais pastebimi dideli miesto ir kaimo gyventojų skirtumai išsilavinimo lygio, amžiaus ir lyties atžvilgiu. 2005 m. buvo pradėtas tyrimas „Gyvenimo kokybės gerinimas Europos kaimo vietovėse“, kurio tikslas – pažvelgti į inovacines gyvenimo kokybės gerinimo priemones Europos kaimo vietovėse per socialinio kapitalo skatinimo prizmę. Rugsėjo mėn. ekspertams buvo suorganizuotas seminaras, kurio metu buvo siekiama galutinai suderinti 2006 m. planuojamą projektą.

Dėmesio centre

Senstančios darbo jėgos užimtumo iniciatyvos

Per pastaruosius keturis dešimtmečius vidutinė gyvenimo trukmė Europos Sąjungoje pailgėjo nuo aštuonerių iki dešimties metų. Per tą patį laikotarpį senesnių darbuotojų, ypač vyrų, skaičius nuolat mažėjo. Šiandien tik vienas iš trijų 55–64 metų amžiaus žmonių dirba mokamą darbą. Norint, kad Europos Sąjungoje būtų įgyvendinta Lisabonos augimo, užimtumo ir didesnės socialinės sanglaudos strategija, svarbu išnaudoti visą kiekvieno darbuotojo potencialą.

Fondas pirmasis ėmėsi nagrinėti visuomenės senėjimo poveikį užimtumui ir darbo rinkai dešimtojo dešimtmečio viduryje. Ataskaitoje „Amžius ne kliūtis dirbti. Europos geros praktikos pavyzdžiai“ buvo apžvelgtos iniciatyvos, kuriomis siekiama pakeisti ankstyvo išėjimo į pensiją ir pasitraukimo iš darbo rinkos tendenciją, skatinti senesnio amžiaus darbuotojų išlaikymą, jų reintegraciją ir perkvalifikavimą. Praėjus dešimtmečiui, Fondas vėl peržiūri kai kurias šias tendencijas, siekdamas nustatyti, kaip jos pasikeitė per tuos metus, ir išanalizuoti, kas prisidėjo prie jų sėkmės ar nesėkmės. Iš viso nagrinėjama 130 atvejų iš vienuolikos valstybių narių (Austrijos, Belgijos, Suomijos, Prancūzijos, Vokietijos, Graikijos, Italijos, Nyderlandų, Ispanijos, Švedijos ir Jungtinės Karalystės). Šiuose tyrimuose pagrindinis dėmesys skiriamas tokiems klausimams kaip lyčių klausimai, gyvenimo perspektyva, kolektyvinės derybos ir darbuotojų perkėlimas.

Antrajame projekto etape į tyrimą buvo įtrauktos penkios naujosios valstybės narės – Estija, Latvija, Lenkija, Slovakija ir Slovėnija, taip pat Bulgarija ir Rumunija. Aktyvus senėjimo skatinimas (darbingo gyvenimo pratęsimas, senesnio amžiaus asmenų, visų pirma moterų ir žemos kvalifikacijos darbuotojų, užimtumo didinimas) daugelyje šalių sunkiai skinasi sau kelią.

Spalio mėn. Fondo tinklalapyje pradėjo veikti išanalizuotų atvejų duomenų bazė „Senstančios darbo jėgos užimtumo iniciatyvos“. Kiekvieno atvejo analizėje aprašoma, kaip organizacija sprendžia šį klausimą, ir tokio sprendimo ilgalaikiai bei vidutinės trukmės rezultatai. Čia yra pateikti atvejai iš įvairaus dydžio įmonių, sektorių ir įvairaus tipo organizacijų, dokumentuota gera praktika tokiais klausimais kaip samdymas, mokymas ir kvalifikacijos kėlimas, lankstus darbo organizavimas, sveikata ir ergonomika.

Gruodžio mėn. tyrėjams ir ekspertams, dalyvavusiems abiejuose projekto etapuose, buvo organizuotas seminaras. Jame buvo apžvelgti šio tyrimo rezultatai, įskaitant geros praktikos gaires ir analitinį pranešimą apie darbo jėgos senėjimo proceso valdymą per pastarąjį dešimtmetį.

Norint pakelti, senstančios darbo jėgos iššūkį reikia, kad priimant sprendimus dalyvautų ir bendradarbiautų visos interesų grupės. Savo ruožtu Fondas labai aktyviai pristatinėja savo tyrimų rezultatus tokioms grupėms kaip nacionalinės vyriausybės, ES institucijos (įskaitant Tarpparlamentinę grupę senėjimo klausimais), NVO sektorius (*AGE Platform*) ir verslo bendruomenė. Ši veikla bus tęsiama ir 2006 m., pagrindinės ataskaitos bus skelbiamos tinklalapyje:

<http://www.eurofound.eu.int/areas/populationandsociety/index.htm>

Dalijimasis idėjomis ir patirtimi

Dalijimasis idėjomis ir patirtimi yra trečioji iš trijų pagrindinių Fondo užduočių, numatytų jo naujojoje darbo programoje. Norint atlikti šią užduotį, reikia, kad Fondas praneštų ir perduotų savo darbo rezultatus interesų, tikslinėms grupėms ir įvairiems informacijos tarpininkams. Toks bendravimas visiems ES socialinės politikos dalyviams suteikia galimybę aptarti atskirų pasirinktų temų problemas ir keistis idėjomis bei patirtimi.

Ryškiausi įvykai informacijos perdavimo srityje

2005 m. informacijos perdavimo srityje minėtini šie momentai:

- naujas tinklalapio dizainas, orientuotas į atskiras temas; įvairiuose tinklalapiuose apsilankė daugiau kaip 4,5 milijono asmenų, t. y. palyginti su 2004 m. jų skaičius padidėjo 25% ;
- gyvenimo kokybės kampanija, kuri pasiekė šešis milijonus laikraščių skaitytojų šešiose šalyse;
- gyvenimo kokybės rodiklių duomenų bazės EurLIFE paskelbimas Fondo tinklavietėje;
- intensyvesnis bendravimas su Parlamentu, Komisija ir ES socialiniais partneriais Europos Parlamento organizuotų pietų metu, taip pat dalyvavimas Komisijos, ETUC (Europos profsąjungų konfederacijos) ir UNICE (Europos pramoninkų ir darbdavių konfederacijų sąjungos) seminaruose;
- du Fondo seminarai – vienas senstančios darbo jėgos klausimu, kitas apie lankstumą;
- trys seminarai, skirti įmonių apsigimimui idėjomis ir patirtimi pertvarkos ir pokyčių klausimais;
- įmonių apklausos apie darbo laiką bei darbo ir gyvenimo pusiausvyrą pirmųjų rezultatų pristatymas;
- Europos darbo santykių žodyno, kuriame yra 300 terminų, susijusių su užimtumu ir darbo santykiais ES lygiu, paskelbimas internete;
- internetinė senstančios darbo jėgos duomenų bazė, kurioje surinkti senstančios darbo jėgos valdymo geriausios praktikos pavyzdžiai;
- naujas, du kartus per metus išeinantis žurnalas *Foundation Focus*;
- leidinių programa, kurioje palyginti su ankstesniais metais numatyta 10% daugiau produktų;
- tikslinės iniciatyvos geriau pasiekti plačiąją visuomenę per nacionalinius ryšių centrus ir per spaudos kampaniją, skirtą nacionalinei žiniasklaidai;
- naujo sąveikos tinklo kūrimas, kuris pradės veikti 2006 m., siekiant supaprastinti ERM, EIRO ir EWCO teikiamos informacijos procesus ir turinį internete.

Visuomenės ir interesų grupių kontaktai

Kontaktų stiprinimas ES lygmeniu

Bendradarbiavimas su Europos Parlamentu stiprinamas per įvairius renginius ir prezentacijas, pavyzdžiui, pietų su Europos Parlamento nariais metu, kai aptariama pertvarka ir pokyčių valdymas. Pietų dalyviai – užimtumo ir socialinių reikalų, pramonės, tyrimų ir energetikos, regioninės plėtros ir ekonominių bei pinigų reikalų komitetų nariai – išreiškė didelį susidomėjimą EMCC darbu. Labai naudingi Fondui buvo ir Europos Parlamento narių atsiliepimai, nes padėjo nustatyti naujas tyrimo sritis ir geros praktikos pavyzdžius. Fondas dalyvavo Europos Parlamento posėdyje, kur buvo svarstomas moterų vaidmens Turkijos socialiniame, ekonominiame ir politiniame gyvenime klausimas. Fondas pristatė

apklausos apie Europos darbo sąlygas rezultatus bei moterų užimtumo ir darbo sąlygas Turkijoje. Fondas taip pat pristatė savo tyrimų rezultatus Europos socialistų partijos konferencijoje „Daugiau ir geresnių darbo vietų moterims – vienas iš ES prioritetų?“, kuriai pirmininkavo komisaras Špidla.

Fondas parengė Komisijos žaliajai knygai „Demografiniai pokyčiai skatina naują kartų vienybę“ skyrių apie demografinius pokyčius, kuris visoms atitinkamoms institucijoms padėjo koordinuoti savo indėlį šiuo klausimu.

Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas sėkmingai bendradarbiauja su Europos Sąjungos Regionų komitetu (CoR). Fondo informacija, paremta jo profesine patirtimi pertvarkos ir demografinių pokyčių srityje, papildė CoR nuomonę. JK pirmininkavimo ES metu laikinai einantis direktoriaus pareigas Willy Buschak buvo pakviestas pirmininkauti susitikimui pertvarkos klausimu Škotijoje.

Įvairių ES lygio sektorių socialiniai partneriai vis labiau domisi Fondo profesine patirtimi, ypač jo informacija pertvarkos klausimu. Sektorių socialinio dialogo komitetų ir kai kurių kitų sektorių komitetų posėdžių metu nuolat pristatomi Fondo pranešimai.

Didelį valstybių narių nuolatinių atstovybių susidomėjimą sukėlė antrasis metinis apsisukimo nuomonėmis seminaras su Europos Sąjungos, stojančiųjų ir kandidačių šalių atašė socialiniams klausimams. Fondo pranešime daugiausia buvo kalbama apie ERM veiklą, Europos darbo santykių žodyną ir senesnio amžiaus darbuotojų užimtumo iniciatyvas.

Fondas toliau tęsia dialogą su Europos socialines nevyriausybinės organizacijos vienijančia platforma ir, rengdamas savo metinę darbo programą, konsultuojasi su ja.

Viešo įvaizdžio gerinimas

Paisydamas Komisijos plano dėl informacijos perdavimo, Fondas stengiasi priartėti prie Europos piliečių. Kaip nurodoma informacijos perdavimo plane, gera komunikacija reikalauja, kad perduodama informacija būtų pritaikyta tikslinei auditorijai. Fondas to siekė, organizuodamas išvažiuojamąją kampaniją visoje Europoje: kiekvieno apsilankymo metu pranešimuose spaudai ir spaudos konferencijose būdavo išryškinami duomenys apie gyvenimo kokybę tikslinėje šalyje ir lyginami su ES ar kitų panašių valstybių narių vidurkiais.

Nacionaliniai ryšių centrai (NRC) platino informaciją apie vykstančias nacionalines diskusijas tokiomis temomis kaip užimtumas, darbo rinkos klausimai, darbo kokybė, kartų susitarimai ir išėjimas pensiją, pensijos, lygios galimybės ir migracija. Visi NRC savo tinklalapiuose turi Fondui skirtą puslapį, kuriame talpinama informacija valstybine kalba. Trys iš penkių NRC šiuo metu gali pateikti statistiką internete: bendras juose užregistruotų apsilankymų skaičius siekia apie 2600. Antrame 2005 m. pusmetyje buvo išsiųsta daugiau kaip 10 000 elektroninių laiškų su informacija apie naujus leidinius. Be to, Fondas buvo reklamuojamas 11 nacionalinių parodų, išplatinta daugiau kaip 800 spaudinių. Nacionaliniai ryšių centrai padėjo organizuoti keletą Fondo seminarų.

Sparčiai besiplečiantis dialogas

Konferencijos ir renginiai

2005 m. Fondas buvo pakviestas dalyvauti daugiau kaip 160 renginių. Fondo darbuotojai sudalyvavo 95 renginiuose, iš kurių 66 renginiuose – aktyviai, t. y. skaitė pranešimus, pirmininkavo posėdžiams arba dalyvavo seminarų diskusijose.

Be to, pats Fondas surengė 71 renginį: 82% iš jų vyko ES-15 valstybių narių (daugiausia Airijoje ir Briuselyje), 10% naujosiose valstybėse narėse ir gavus PHARE finansavimą 8% renginių vyko stojančiose šalyse ir šalyse kandidatėse. Iš viso paties Fondo renginiuose dalyvavo 2126 politikos formuotojai, socialiniai partneriai, patarėjai, ekspertai ir Europos institucijų atstovai.

Apsilankymai Fonde

Apsilankymas Fonde – tai vienas iš būdų, kaip daugiau sužinoti apie Fondo veiklą. 2005 m. Fonde apsilankė 36 grupės: iš viso 239 lankytojai. Kai kurios grupės, pavyzdžiui, politikai ir ambasadoriai, lankėsi vadovybės kvietimu, kitos - apsilankė savo iniciatyva. Grupės daugiausia būdavo sudarytos iš vyriausybės ir socialinių partnerių atstovų, dažniausiai jos atvykdavo iš Šiaurės šalių, Vokietijos ir Austrijos. Apsilankė penkios tyrėjų grupės. Buvo viena didelė prancūzų studentų grupė ir keletas NVO grupių. Kiekvienai grupei būdavo parengiama tikslinė programa, į kurią būdavo įtraukiami Fondo darbuotojų pranešimai ir po to diskusijos.

Fondo rengiami seminarai

2005 m. Fondas tęsė seminarų ciklą dviem temomis: amžius ir darbas, lankstaus darbo organizavimas.

Šių seminarų tikslas – didinti tarpusavio supratimą apie padėtį įvairiose valstybėse, ugdyti geresnį Europos politikos suvokimą, skatinti dalijimąsi patirtimi ir padėti kurti tinklus. Dalyviai seminarus vertino teigiamai, ypač trišalių nacionalinių ir tarptautinių diskusijų galimybę, dalyvaujant profesinėms sąjungoms, darbdaviams ir vyriausybės atstovams.

EMCC įmonių tinklo seminarai

2002 m. EMCC pradėjo įmonių tinklo seminarų ciklą, kurio tikslas – didinti įmonės lygio pramonės pokyčių realybės suvokimą ir padėti keistis patirtimi bei skatinti praktikos specialistų diskusijas. 2005 m. buvo surengti trys seminarai, kuriuose iš viso dalyvavo 140 dalyvių, atstovaujančių įmonių vadovybėms, profesinėms sąjungoms ir darbo taryboms, tyrėjų organizacijoms ir viešosioms institucijoms iš ES valstybių narių ir stojančiųjų šalių. Seminarų struktūra lieka tokia pat kaip ir ankstesniais metais: eksperto įvadinė kalba, po to keturi pranešimai apie analizuotus atvejus, kuriuose vadovas ir (arba) personalo atstovas apibūdina įmonės patirtį, ieškant inovacinių ir sėkmingų visiems bendrų iššūkių sprendimo būdų. Po to vyksta organizuotos diskusijos plenariniuose posėdžiuose ir darbo grupėse.

Seminaruose buvo nagrinėjamos šios temos:

- „Lengvatinės užsakomosios verslo paslaugos – grėsmė ar galimybė?": šiame seminare buvo nagrinėjama logistika ir procesai, kuriais remiasi įmonių strategijų siekis išskirstyti paslaugas teikiančius darbuotojus po visą pasaulį.
- „Inovacijos darbo vietoje - darbo produktyvumo ir kokybės ugdymas": šiame seminare buvo nagrinėjami inovaciniai darbo organizavimo modeliai, kurie leidžia įmonėms pasiekti geresnių darbo rezultatų ir prisidėti prie darbuotojų gebėjimų ugdymo.
- „Verslo kūrimas – pertvarkos procesų rezultatas": šio seminaro dėmesio centre – pažangūs pertvarkos modeliai, kurie padeda kurti darbo vietas ir naujas pačių darbuotojų steigiamas įmones.

Informacijos produktai

Nauji leidiniai

Pirmasis Fondo žurnalo „*Foundation Focus*” numeris išėjo 2005 m. spalio mėn. Planuojama kiekvieną žurnalo numerį skirti vienai kuriai nors didelės socialinės ir ekonominės svarbos Europos Sąjungoje temai ir jame skelbti straipsnių seriją įvairiais tos temos aspektais.

Pirmasis numeris buvo skirtas pramonės pertvarkos klausimui ir jame buvo paskelbta 2005 m. kovo mėn. Komisijos komunikato apžvalga. Šio numerio straipsniuose buvo nagrinėjamos darbo vietų praradimo ir kūrimo tendencijos Europoje, darbuotojų reakcija į pertvarkos iniciatyvas, sėkmingas socialinio kapitalo iniciatyvų išnaudojimas

atsilikusiuose regionuose. Viename iš paskutiniųjų skyrių pagrindinis dėmesys buvo skirtas dviem sektoriams – automobilių pramonei ir su verslu susijusių paslaugų sektoriui, kuriame buvo atskleistos šiuose sektoriuose taikomos strategijos, reaguojant į pertvarkos iššūkius.

Iš viso originalo kalba pasirodė 178 leidiniai spaudoje arba internete, t. y. 10% daugiau nei 2004 m. Tarp leidinių buvo 150 ataskaitų ir 17 reklaminių, informacinių ir pačių įmonių parengtų leidinių. Jei įskaičiuotume vertimus, leidinių skaičius 2005 m. išaugtų iki 332.

Dar vienas 2005 m. išleistas ir labiausiai sveikintinas informacinis produktas – „Europos darbo santykių žodynas“, kurio pristatymo ceremonijoje Briuselyje pagrindines kalbas pasakė komisaras Špidla ir UNICE, ETUC ir nacionalinių vyriausybių atstovai.

Fondo tinklavietė

2005 m. Fondo tinklalapiais naudojosi 25% daugiau lankytojų nei 2004 m. *Eurofound*, pagrindinio tinklalapio, lankytojų skaičius padidėjo 33%, ir jų skaičius siekė 1 900 000, o apsilankymai EIRO padidėjo iki 2 341 177 (arba 11%).

Tinklapis	Apsilankymų skaičius 2005 m.	Padidėjimas nuo 2004 m.
Eurofound	1 957 089	33%
EIRO	2 341 177	11%
EMCC	337 537	133%

Viena tokios sėkmės priežasčių – *Eurofound* tinklalapio patobulinimas. Dabar jo architektūra paremta temomis, lengviau surandama informacija, kuri yra sugrupuota pagal šalis, sektorius ir kalbą. 2005 m. sukurti šie nauji tinklalapio produktai:

- gyvenimo kokybės duomenų bazė EurLIFE, kurioje lengvai galima rasti gyvenimo sąlygų rodiklius ir kuri leidžia vartotojams patiemis pagal savo poreikius susikurti lenteles ir grafikus;
- internetinis Europos darbo santykių žodynas;
- išanalizuotų amžiaus valdymo darbovietėje atvejų rinkinys.

Kol kas sunku nuspėti, kokį poveikį šie produktai turės bendrai interneto informacinių priemonių paklausai.

EIRO ir EMCC tinklalapių vartotojai buvo apklausti, juos taip pat vertino ekspertai, ir tokiu būdu buvo gautos rekomendacijos, kaip juos tobulinti, pavyzdžiui, rekomenduota patobulinti paieškos funkciją, sutrumpinti ir aiškiau rašyti ataskaitas, pateikti daugiau grafinių iliustracijų. Kai kurie pokyčiai jau įgyvendinti, kiti, pavyzdžiui, naujos paieškos priemonės, bus įgyvendintos 2006 m.

2006 m. numatyta keletas naujovių, tarp jų – trijų tinklalapių (EIRO, EMCC ir Eurofound) sujungimas į vieną Fondo svetainę.

Europos apklausos apie gyvenimo kokybę kampanija

2004 m. prasidėjusi Europos apklausos apie gyvenimo kokybę kampanija tęsėsi 2005 m. Per ataskaitinius metus paskelbtos trys išsamios ataskaitos, o birželio mėn. pradėjo veikti EurLIFE duomenų bazė kartu su patobulinta Fondo tinklaviete.

2005 m. buvo apsilankyta šešiose šalyse, kur buvo skaitomi pranešimai Europos apklausos apie gyvenimo kokybę tema. Kiekvieno apsilankymo metu buvo dirbama su spauda ir stengiamasi pažvelgti į Fondo darbą iš nacionalinių pozicijų, todėl šie aspektai buvo gerai nušviesti žiniasklaidoje. Iš viso per šiuos šešis vizitus 2005 m. per laikraščius, televiziją ir radiją su Fondo darbu susipažino 7,5 milijono žmonių. Kadangi tokie nacionaliniai vizitai prasidėjo 2004 m., su Fondo darbu per žiniasklaidą susipažino daugiau kaip 14,3 milijono žmonių.

Tokie išvažiuojamieji renginiai yra vertingi todėl, kad ne tik supažindina su Fondo darbu, bet ir Fondo personalui suteikia progą susitikti ir rengti dvišalius susitikimus su Fondo veikloje dalyvaujančiomis interesų grupėmis.

Dėmesio centre**Dialogo skatinimas**

Gavus teigiamų atsiliepimų apie 2004 m. vykdytą bandomąjį etapą, 2005 m. buvo toliau vykdomas Fondo seminarų ciklo projektas. Surengti du seminarai: pirmasis, skirtas temai „Amžius ir darbas: kartų subūrimas“, užbaigė 2004 m. ciklą, tuo tarpu antrasis, kurio tema – „Siekiant tvaraus ir lankstaus darbo organizavimo“, buvo skirtas naujai temai. Pirmojo seminaro metu buvo nagrinėjami pagrindiniai politinės ir socialinės darbotvarkės klausimai, pavyzdžiui, senesnio amžiaus darbuotojų skatinimas dalyvauti darbo rinkoje, parama „aktyviam senėjimui“, mokymosi visą gyvenimą ir įsidarbinimo galimybių tobulinimas. Seminare, skirtame lankstaus darbo organizavimui, daugiausia dėmesio buvo skirta laiko ir darbo organizavimui.

Šio seminarų ciklo tikslas – suteikti galimybę dalytis žiniomis, kurios skatintų priimti geresnius Europos socialinės politikos sprendimus ir padėtų nacionalinio lygio socialinės politikos vykdytojams pasiekti Lisabonos darbotvarkės tikslus. Šios strategijos pagrindiniai tikslai – dalijimasis nacionaline patirtimi ir geresnis Europos politikos prioritetų suvokimas. Seminarų struktūra 2005 m. išliko tokia pat kaip ir ankstesnio seminarų ciklo: ES politikos kryptių ir Fondo darbo apžvalga; pranešimas apie padėtį valstybėse; įvairių įmonės lygio pavyzdžių nagrinėjimas; eksperto požiūris į nagrinėjamą temą.

Manoma, kad vienas svarbiausių 2005 m. seminarų ciklo sėkmės veiksnių – jų trišalė struktūra, kurioje dalyvauja socialinių partnerių, nacionalinių vyriausybių ir Europos Komisijos atstovai. Galimybė įvairioms šalims kartu aptarti rūpimus klausimus vertinama ir nacionaliniu, ir tarptautiniu lygiu. Dalyviams buvo duodama pakankamai laiko susitarti dėl metodikos, sukurti tinklus ir užmegzti neoficialius ryšius.

Toliau plėtodamas pradėtą veiklą, Fondas 2006 m. tęs šį seminarų ciklą ir organizuos seminarą įsidarbinimo galimybių plėtojimo ir lankstumo užtikrinimo klausimais. Jis laikysis tos pačios informacijos perdavimo strategijos, kaip ir 2005 m. seminarų ciklo metu, tačiau dar bus sukurtas specialus dalyviams skirtas tinklavietės puslapis, o apie seminarus bei pranešėjus bus skelbiama Fondo tinklalapyje:

<http://www.eurofound.eu.int/events/fss.htm>

Fondo produktyvumas ir jo poveikis Europos piliečių gyvenimo ir darbo sąlygoms rūpi Fondo veikloje dalyvaujančioms interesų grupėms, jo tikslinėms auditorijoms ir, žinoma, jo personalui: žinojimas, kad tavo darbas yra naudingas ir duoda rezultatų, skatina nuolat siekti tobulumo.

Fondas yra įgaliotas prisidėti prie geresnių gyvenimo ir darbo sąlygų planavimo bei kūrimo Europoje. Fondas siekia vaidinti svarbų vaidmenį šioje srityje, todėl deda pastangas tapti kompetentingiausia institucija Europos ir tarptautiniu lygmenimis.

Kadangi šiuo metu apskaitai skiriamas didelis dėmesys, tyrimų nauda turi atitikti leidžiamus pinigus ir būti veiksminga. Norint nustatyti tikslų Fondo darbo poveikį, reikia ne tik vertinti, bet ir nuolat stebėti. Vykdydamas sistemingo vertinimo programą, Fondas 2006 m. prašys išorės vertintojų įvertinti Fondo darbą ir jo veiksmingumą.

Norint veiksmingai stebėti Fondo darbo poveikį, reikia, kad tikslinės auditorijos registruotų atvejus, kai naudojasi Fondo darbo vaisiais. Tokie „reikšmingi naudojimosi įrodymai“ – pagrindinis Fondo ir jo įtakos stebėsenos elementas. Jie leidžia Fondui spręsti, ar jo darbas pasiekia tikslines grupes ir kaip tos grupės naudoja jo darbu.

2005 m. Fondo pasiekimai ir įtaka ES lygio politikai bei teisinei bazei išties dideli: svarbiausia čia gerai suprasti tyrimų ir informacijos ryšį ir politikos formuotojų poreikius bei interesus. Tačiau būtina dar giliau suprasti tyrimų ir politikos sąveiką. Fondas stengsis sukurti mechanizmus, kaip išmatuoti tyrimų poveikį politikai ir kaip sukurti aktyvaus tyrimų ir politikos ryšio galimybes.

Fondas yra nustatęs keturis rodiklius, kurie padeda įvertinti jo darbo ir veiklos naudojimo reikšmingumą. Šie rodikliai aprašomi toliau.

Europos lygmuo

Prisidėti prie politikos kūrimo proceso ES lygmeniu – pagrindinis strateginis Fondo tikslas. Tai reiškia įvairioms politiką kuriančioms auditorijoms teikti tikslingą informaciją, patikimus duomenis ir geras analizes.

2005 m. galima laikyti sėkmingais metais, nes Fondo veikla domėjosi vis daugiau žmonių, jį teigiamai vertino ES lygmens interesų grupės, ir Fondas veiksmingiau teikė informaciją ES teisinės bazės kūrimui.

Kuriant ES lygmens teisinius ir politinius dokumentus, Fondo darbas – teikiant nuorodas į juos, cituojant ar tiesiogiai pateikiant (49 atvejai) – buvo pasinaudota 150% dažniau, nei ankstesniais metais.

2005 m. Fondo darbas sulaukė pripažinimo daugelyje ES lygmens sričių:

- Fondo profesine patirtimi ir produktais buvo naudojama ES politikos dokumentuose, kuriuose atsispindėjo tokios temos kaip užimtumas, darbo sąlygos, pertvarka, lyčių klausimas, socialinis dialogas ir demografiniai pokyčiai. Nagrinėjamų temų srityje, 2005 m. nugalėtojas yra EMCC ir ypač Europos pertvarkos stebėsenos centras (ERM), kuriuo susidomėjo visos interesų grupės.
- Komisijos komunikate „Pertvarka ir užimtumas“ buvo aiškiai reikalaujama, kad Fondas ir EMCC toliau plėtotų kokybinės ir kiekybinės analizės bei stebėsenos išteklius ir siektų sukurti tvirtesnius pamatus viešoms diskusijoms apie pertvarką ir verslo bei darbuotojų perkėlimą.

- ERM duomenų ir nustatytų faktų naudingumą pripažino neoficialus Europos Vadovų Tarybos ministrų susitikimas pertvarkos klausimu, įvykęs Liuksemburgo pirmininkavimo ES metu;
- Europos Parlamento rezoliucijoje „Europos konkurencingumo didinimas. Pramonės pokyčių poveikis politikai ir SVĮ vaidmeniui“ buvo prašoma, kad Komisija įpareigotų ekspertų grupę parengti Europos Vadovų Tarybai ataskaitą, kuri daugiausia būtų paremta Fondo ir EMCC profesine patirtimi pertvarkos ir socialinio dialogo srityse.
- Fondo pranešimas Europos Parlamento užimtumo ir socialinių reikalų komitete „Demografiniai pokyčiai, žvelgiant iš visų gyvenimo tarpsnių perspektyvos“ paskatino kai kuriuos Europos Parlamento narius atkreipti dėmesį į Fondo rekomendacijas ir iš dalies pakeisti Europos Parlamento pranešimą apie Komisijos Žaliają knygą.

Atspindžiai žiniasklaidoje

Iniciatyvi penkerius metus kurta strategija spaudos atžvilgiu, kurią vykdant reguliariai visoje Europoje bendraujama su žurnalistais socialinėje ir ekonominėje srityje, užtikrina, kad Fondo darbas ir tyrimų rezultatai dažnai pasirodytų Europos žiniasklaidoje. 2005 m. iš viso paskelbti 37 pranešimai spaudai, kurių pagrindu atsirado daugiau kaip 800 laikraščių straipsnių, Fondo darbas paminėtas 10 televizijos naujienų laidų, 22 radijo pokalbiuose ir žinių laidose.

Įvairiose Europos Sąjungos vietose surengta 12 spaudos konferencijų ir trumpų informacinių renginių žurnalistams. Per metus gauta 180 paklausimų iš žurnalistų, t. y. mažiau nei 2004 m., per kuriuos buvo gauta 460 paklausimų, ir tai rodo, kad Fondo tinklalapio žinių skiltyje skelbiama informacija yra geriau prieinama.

Dauguma straipsnių, pokalbių ir laidų apie Fondo darbą – iš esmės paties Fondo veiklos rezultatas spaudos srityje, bet atsiranda vis daugiau straipsnių, kurie yra parašyti, remiantis Fondo darbu. Tai – nuolatinių Fondo pastangų siekti, kad Fondas taptų svarbiausiu Europos žinių apie socialinę ir ekonominę pažangą šaltiniu, rezultatas.

Naujoji žiniasklaidos stebėsenos sistema, matuojanti, koku mastu ir koku būdu laikraščio straipsnis atspindi Fondo darbą, rodo, kad per ataskaitinius metus su Fondo įvaizdžiu, darbu ir tyrimų faktais susipažino apie 12 milijonų žmonių. Buvo atvejų, kai apie Fondo darbą buvo rašoma pirmuosiuose didžiųjų dienraščių puslapiuose, pavyzdžiui, *Le Monde* Prancūzijoje, *Aamulehti* Suomijoje, *Mlada Fronta Dnes* Čekijoje ir *Wirtschaftblatt* Austrijoje. Fondo darbą citavo daugiau redaktorių straipsnių ir komentarų autorių.

Geresniam Fondo ir jo darbo nušvietimui žiniasklaidoje ypač svarbus buvo darbas su spauda nacionalinių vizitų Austrijoje, Vengrijoje, Ispanijoje, Slovėnijoje, Airijoje ir Švedijoje metu.

Kvietimai į išorės renginius

2005 m. Fondo personalo nariai dalyvavo 95 išorės renginiuose, iš kurių 66 renginiuose jie buvo aktyvūs dalyviai – pranešėjai arba konferencijos posėdžių pirmininkai. Iš šių renginių 25 organizavo Europos Komisija, Europos Parlamentas, Ministrų Taryba ir Eurostatas, 12 renginių organizavo federalinės ministerijos, o likusius – socialinių partnerių grupės, NVO ir mokslinių tyrimų institutai. Toliau pateiktoje lentelėje matyti šių renginių pasiskirstymas temomis.

Išorės renginių, kuriuose dalyvavo Fondo personalo nariai, temos

Temos	Renginių skaičius
Visos temos	12
Darbo santykiai ir partnerystė	21
Socialinė sanglauda	26
Užimtumas ir darbo sąlygos	9
Darbo ir gyvenimo pusiausvyrą	11
Užimtumas ir darbo santykiai	3
Pertvarka	13

Citatos akademinėje spaudoje

Kadangi didelę Fondo darbo dalį sudaro į politiką orientuoti socialiniai moksliniai tyrimai, per žurnalus ir straipsnius jie patenka į akademinę sritį, kur gali skatinti idėjas ir tolesnius tyrimus.

Fondas registruoja citatų skaičių ir įvairius žurnalus, kuriuose cituojamas jo darbas. Kadangi niekuomet negalima užtikrinti, kad bus pastebėtos visos citatos, pateiktas bendras jų skaičius visuomet yra minimalus. Įprasta citatas registruoti dvejų metų laikotarpiais, nes nuo tyrimų paskelbimo iki jų atspindžio visuotiniuose populiariuose leidiniuose paprastai praeina tam tikras laiko tarpas. Taip pat svarbu žinoti, kaip dažnai pagrindiniai žurnalai cituoja Fondo tiriamuosius darbus.

Citatos žurnaluose

2004 m. ir 2005 m. Fondo tiriamasis darbas buvo cituotas mažiausiai 350 straipsnių, paskelbtų 220 įvairių žurnalų, sprendžiant iš registruotų citatų šiose duomenų bazėse: *Scopus*, *Social Sciences Citation Index* [Socialinių mokslų citatų indeksas], *PsycLIT*, *Econlit*, *CSA Sociological Abstracts* [CSA sociologiniai referatai], *CSA Worldwide Political Science Abstracts* [CSA pasaulio politinių mokslų referatai] ir *Emerald Management Reviews* [Emerald valdymo apžvalgos].

Fondo darbą citavo daugiau nei žemiau nurodyti 14 žurnalų, bet čia įrašyti tik tie žurnalai, kuriuose Fondo darbas per dvejų 2004-2005 m. laikotarpį buvo cituotas daugiau nei keturis kartus.

Žurnalai, kuriuose 2004-2005 m. Fondo darbas buvo cituotas keturis ar daugiau kartų

Žurnalas	Citatų skaičius
<i>European Journal of Industrial Relations</i> [Europos darbo santykių žurnalas]	12
<i>International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations</i> [Tarptautinis lyginamosios darbo teisės ir darbo santykių žurnalas]	11
<i>Industrial Relations Journal</i> [Darbo santykių žurnalas]	11
<i>Economic and Industrial Democracy</i> [Ekonomikos ir pramonės demokratija]	10
<i>Work, Employment and Society</i> [Darbas, užimtumas ir visuomenė]	8
<i>Social Science and Medicine</i> [Socialinis mokslas ir medicina]	7
<i>Journal of Occupational and Environmental Medicine</i> [Profesinės ir aplinkosaugos medicinos žurnalas ²⁷]	6
<i>British Journal of Industrial Relations</i> [Britanijos darbo santykių žurnalas]	5
<i>Employee Relations</i> [Darbuotojų santykiai]	5
<i>European Journal of Work and Organizational Psychology</i> [Europos darbo ir organizacijų psichologijos žurnalas]	5
<i>Foresight</i> [Įžvalgos]	5
<i>Journal of Occupational Health Psychology</i> [Profesinės sveikatos psichologija]	5
<i>International Journal of Human Resource Management</i> [Tarptautinis žmoniškųjų išteklių valdymo žurnalas]	4
<i>International Journal of Occupational and Environmental Medicine</i> [Tarptautinis profesinės ir aplinkosaugos medicinos žurnalas]	4

Pagrindinės akademinės sritys

Fondo poveikį akademinėi sričiai galima išmatuoti naudojantis *ISI poveikio* faktoriais [*ISI Impact Factors*], kuriuos sudaro 54 įvairios socialinių mokslų kategorijos. Pagal citatų skaičių šiose kategorijose galima spręsti apie žurnalų, kuriuose cituojamas Fondo darbas, apimtį, išsamumą ir kokybę. 2004 m. ISI poveikio faktoriai, paskelbti 2005 m., rodė, kad Fondo tyrimai buvo cituoti 24 iš 54 kategorijų.

Dažniausiai cituojama buvo šiose keturiose geriausių žurnalų kategorijose: darbo santykiai ir užimtumas; visuomenės, ekologinė ir profesinė sveikata; taikomoji psichologija; sociologija.

Gyvenimo sąlygos

Darbo ir gyvenimo pusiausvyra: strategijos perspektyva

Kovo 8 d. Danija, Kopenhaga
Organizavo CBAF (Darbo ir gyvenimo pusiausvyros centras)
Pranešėjas: Henrik Litske.

Demografinių pokyčių akivaizdoje. Už naują kartų solidarumą

Liepos 11- 12 d., Belgija, Briuselis
Europos Komisija
Pranešėjas: Hubert Krieger.

Europos Parlamento grupė visuomenės senėjimo klausimu

Rugsėjo 20 d., Belgija, Briuselis
Pranešėjas: Gerlinde Ziniel.

Europos senesnio amžiaus žmonių federacija: 18-tas tarptautinis kongresas

Rugsėjo 30 d. – spalio 1 d., Slovėnija, Liubliana
Organizavo EURAG
Darbo grupės pirmininkas: Robert Anderson.

Darbo santykiai

Socialinis dialogas ir pramonės pokyčiai

Vasario 24 d., Belgija, Briuselis
EESC– CCMI seminaras
Pranešėjas: Isabella Biletta

Konfliktų prevencija ir sprendimas

Balandžio 22–23 d., Bulgarija, Sofija
ETUC konferencija
Pranešėjas: Timo Kauppinen

Europos socialinio dialogo seminaras apie nedeklaruotus darbuotojus

Rugsėjo 19 d., Belgija, Briuselis
Jungtinis ETUC/UNICE seminaras
Pranešėjas: Isabella Biletta

Darbuotojų dalyvavimas pasaulio globalizacijoje

Spalio 14–15 d., Vokietija, Frankfurtas
Tarptautinis simpoziumas
Pranešėjas: Stavroula Demetriades

Socialinis dialogas – skirtingi balsai, viena vizija

Lapkričio 17 d., Jungtinė Karalystė, Londonas
Prekybos ir pramonės departamentas, Jungtinė Karalystė
Konferencija surengta kaip JK pirmininkavimo Europos Sąjungai programos dalis
Pranešėjas: Timo Kauppinen

Darbo santykiai Europos Sąjungoje, Japonijoje ir JAV

Lapkričio 24-25 d., Jungtinė Karalystė, Londonas

EIRO seminaras

Pranešėjai: Isabella Biletta, David Foden, Stavroula Demetriades

Darbo sąlygos

Jungtinis ECE / TDO / Eurostato seminaras darbo kokybės klausimais

Gegužės 11–13 d., Šveicarija, Ženeva

ECE / TDO / Eurostatas

Pranešėjas: Greet Vermeylen.

Priekabiavimo ir smurto darbe apžvalga

Gegužės 12 d., Belgija, Briuselis

Jungtinis ES socialinių partnerių seminaras smurto ir priekabiavimo darbe klausimais

Pranešėjas: John Hurley.

Mokymas ir įsidarbinimo gebėjimai

Birželio 21–22 d., Liuksemburgas

Jungtinis EWCO / ES pirmininkavusio Liuksemburgo renginys

Pranešėjai: Willy Buschak, Jean-Michel Miller, Bernard Housett, John Hurley ir Greet Vermeylen.

I tarptautinė Europos apklausų asociacijos konferencija

Liepos 18–22 d., Ispanija, Barselona

Europos apklausų asociacija

Pranešėjas: Enrique Fernandez.

Didelio produktyvumo darbovietės: nes žmonės galvoja apie verslą

Rugsėjo 15 d., Jungtinė Karalystė, Londonas

Prekybos ir pramonės departamentas, Jungtinė Karalystė

Pranešėjas: Enrique Fernandez.

Sėkmė, paradoksai ir trūkumai: neseniai viešųjų paslaugų sektoriuje atliktos žmogiškųjų išteklių valdymo reformos patirtis

Rugsėjo 26–27 d., Nyderlandai, Maastrichtas

EIPA seminaras

Pranešėjas: Jean-Michel Miller.

Europos pokyčių stebėsenos centras

Tarptautinis užimtumo pobūdis: iššūkis sąžiningai globalizacijai

Balandžio 11–12 d., Anesi, Prancūzija

TDO / Prancūzijos darbo, užimtumo ir socialinės sanglaudos ministerija

Pranešėjas: Barbara Gerstenberger.

Žuvininkystės pramonės sektoriaus socialinio dialogo komiteto plenarinis posėdis

Spalio 14 d., Belgija, Briuselis

Pranešėjas: Torsten Müller.

I tarptautinė MIRE (pažangios pertvarkos valdymas Europoje) konferencija

Gruodžio 7–8 d., Prancūzija, Paryžius

MIRE

Pranešėjas: Donald Storrie.

Užimtumas pokyčių laikais. Technologija, vieta ir aplinka

Gruodžio 7-8 d., Belgija, Briuselis

Europos Parlamento socialistų grupė

Pranešėja: Barbara Gerstenberger.

Bendrieji klausimai

Vienybė nepaisant skirtumų. Integruotos darbo inspekcijos sistemos poreikis

Kovo 9–11 d., Liuksemburgas, Mondorf-les-Bains

TDO / ES pirmininkaujantis Liuksemburgas

Pranešėjas: Willy Buschak.

Naujos socialinės politikos perspektyvos

Balandžio 8 d., Austrija, Badenas

Austrijos federaliniai darbo rūmai

Pranešėjas: Willy Buschak (pagrindinė kalba).

Kas naujo Europos Sąjungoje? Europos informacija 2005 m.

Balandžio 14-15 d., Jungtinė Karalystė, Londonas

Europos informacijos asociacija (14-oji metinė konferencija)

Pranešėja: Elisabeth Lagerlöf.

Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas

2005 m. metinė ataskaita

2006 – 28 – 21 x 29,7 cm